

HISTÒRIES I FETS

Elisa Ripoll Sifre

Hola, es meu nom és Elisa. Sóc una jove tarbenera, i hui m'agradaria contar-vos aquells fets i històries que es meus iaïos, iaïes i pares de vegades em conten i transmeten amb tanta il·lusió.

Abans de començar a contar, cal dir que tota sa meua família prové de Tàrbena. Tàrbena, és un poble que es troba a sa Comunitat Valenciana, a sa província d'Alacant, i és una localitat amb poc més de set-cents habitants.

Es meu iaïo Toni, un ramader de cabres molt valent, ja retirat, sempre em conta ses seues aventures per ses serres de Tàrbena i pobles des voltants, com Xaló. Quan ell anava pel camp amb ses seues cabres sempre es trobava gent des poble coneguda, ja que abans la vida es feia a ses casetes de camp.

Un dia em va contar, que quan ell era xiquet, hi havia un xiquet que tenia un any més que ell i sempre li deïa coses i el feia enrabiïar, i es meu iaïo ja estava fart, i se'l va trobar un matí, el va agarrar i el va tirar per un marge no molt alt, i des d'aquell dia ja no li va dir res més.

També m'ha contat que una vegada, anaven ell i es seus amics, de xiquets, pes murs de ses parets de ses cases, i tombaven nius de pardals, i se n'anaven corrent, ja que ses dones els acaçaven amb sa granera.

M'ha dit també, que un dia se'n van anar ell i es seus amics a casa d'un home que tenia fora coloms, i ells volien pegar-los amb pedres as coloms, però, de sobte, va eïxir s'amo des coloms i li va pegar sense voler una pedra as cap. Després d'això els van agarrar i els van dur a la presó, que estava en es costat de la plaça, on està actualment es restaurant Casa Pinet, a passar una nit, i ses mares els van dur es sopar.

Cada història que em conta es meu iaïo em pareïx més divertida que s'anterior, demostren que no ens fa falta sa tecnologia per a passar-ho bé ni per a comunicar-nos... No sé, m'encantaria haver pogut viure-ho.

Cada partida, com per exemple Picassàries o es Figueral, era com un xicotet poble, però en es terrenys de Tàrbena.

Sa meua iaïa Bienvenida em conta sempre que ella va nàixer a Picassàries, en una caseta on vivia amb tota sa seua família. Amb vint anys, sa meua iaïa, va haver d'anar a treballar a Alger, on va treballar en una casa d'uns francesos, cuidant es seus fills. Cada any, es xiquet que havia cuidat ve a vore-la, ja que ella va fer funció com de germana major, i ell l'aprecia moltíssim.

També em conta que ella, quan era una xiqueta, anava a casa des seu iaïo tots es diumenges, acompanyada per ses seues amigues, i es seu iaïo li donava sempre un duro.

Es dies de festa, anaven tots es joves a la plaça a ballar, i es meu iaïo sempre em conta que sa meua iaïa sempre estava sentada en es banquet de baix des campanar, i quan ell la trevia a ballar, o algun altre home, ballava molt bé. M'agradaria haver-ho vist.

Sa meua iaïa Teresita, una dona molt treballadora. Em conta com la gent menjava en aquella època. Em diu que cada família tenia com a mínim un porc, que alimentaven durant tot l'any, i quan arribava s'època de matança, cada casa trevia una taula en es carrer i posaven es porc damunt. Li tallaven es coll, i mentres posaven baix una platera en què cabia tota sa sang, i aqueixa sang l'aprofitaven per a guisar-la. Em conta, que amb tota sa carn que trevien des

porc, una família nombrosa es podia alimentar perfectament durant un any sencer, fins que mataren un altre porc. I també, per descomptat, amb totes ses fruites i verdures que es homes cultivaven a la terra.

Es meu iaio Juanito treballava d'obrer, però tota la vida li ha agradat anar a la terra. Sa seua família era una família nombrosa, eren cinc germans, un es va morir quan era un xiquet. Es van quedar orfes de pare molt prompte, i sa mare els va haver de criar sola.

Sempre em conta sa passada de ses creïlles. I és que un dia es meu iaio, es seus germans i sa mare, estaven dinant, i hi havien creïlles bollides per a menjar. Es germà des meu iaio, es meu tio Amadeo, sense voler, li va tirar ses creïlles as meu iaio en terra. I sa mare li les va fer plegar, i menjar-se-les, ja que no hi havia res més per a dinar. I ell em diu sempre: "I vosaltres feu ses melindreres amb es menjar; i jo em vaig haver de menjar ses creïlles d'en terra".

Ma mare em conta que per Pasqua, ella i sa seua colla d'amigues, anaven a una fonteta de prop des poble, es duïen una moneta dins de sa cistella, i allà se la menjaven. Cada dia de Pasqua, que anaven a berenar, feien una excursió diferent: un dia anaven, per exemple, a sa Caseta des Moros, un altre anaven a sa cova de ses Lletres... Actualment a Pasqua també hi ha costum d'anar d'excursió per ses vesprades.

Quan jo era xicoteta, ma mare em va ensenyar una cançó que des de fa molts anys arrere, es du cantant en temps de Pasqua, i diu així:

"Ja venim de berenar,
hem jugat a sa rebassa,
ens hem begut tot es vi,
i hem trencat sa carabassa.

De hui a l'any qui ve,
que puguem tornar,
a sa Foia Roja
que fa bon estar."

Mon pare, en conta que quan ell era un xiquet, sempre li demanava as seu oncle que el duguera a pegar una volta pes poble quan era temps de matar es porc. I es seu oncle el duïa, i ell, si hi havia trossets de magre fet damunt ses taules, en demanava i se'ls feia per berenar.

Quan eren festes, ses banderetes les feien sa gent des poble amb farina i paper, i es meus pares sempre em diuen que es dies en què es feien ses banderetes eren com es dies de festa pes xiquets, perquè era molt divertit, i tot es poble junt col·laborava.

A l'estiu, abans, totes ses cases tenien sa porta oberta. No tenien por que els robaren, ja que sempre hi havia gent pes carrer. Es xiquets i xiquetes es criaven a casa des veïns, entre tots es des carrer. D'estiu sempre hi havia persones en es carrer, de nit, prenent la fresca. Ara en alguns carrers també es fa, però ja no és el mateix.

Mon pare sempre em diu que es carrer de sa Font, a dia de hui dóna llàstima, perquè abans era es carrer amb més gent i on més ambient hi havia, i ara una nit d'estiu passes per aquí i hi ha tres o quatre persones només prenent la fresca.

Actualment moltíssimes cases de Tàrbena estan buides, no em puc ni imaginar quanta gent hi hauria quan totes aquestes cases estaven habitades, i a més sumant tota la gent que vivia al camp. Segurament serien moltíssima més gent que sa que som ara, però entre tots formarien una gran família, sempre ajudant-se entre tots.

Moltes persones no sabien ni llegir ni escriure, però sí que sabien conviure. Actualment, amb tantes coses per fer i obligacions, ens estem oblidant que al voltant tenim més persones amb ses que conviure i fer poble. Ara som poqueta gent ací a Tàrbena, i la majoria de cases estan tancades. No em vull ni imaginar d'ací uns anys com acabarem; però el que sí que tinc clar és que no crec que en cap altre lloc m'haguera criat igual que a Tàrbena, amb ses seues tradicions i cultura.